

Na Dnevih zavarovalništva o načrtovanju v času geopolitične nepredvidljivosti

Mit stabilnosti: kako se pripraviti na svet brez zanesljivih napovedi

Portorož, 4. junija – Slovensko zavarovalno združenje je danes odprlo 32. Dneve zavarovalništva, osrednja konferenca slovenske zavarovalniške panoge, ki vsako leto zbere predstavnike zavarovalnic, regulatorjev, gospodarstva in strokovne javnosti. Letošnje srečanje poteka pod geslom »Mit stabilnosti«. Dopoldanski del programa so zaznamovali nastopi ministra za finance **Klemna Boštjančiča**, ekonomista prof. dr. **Mojmirja Mraka** in drugih govorcev, ki so razpravljali o tem, kako vse bolj negotov mednarodni prostor spreminja gospodarske in družbene razmere doma ter v Evropi in kakšne izzive to prinaša za odpornost zavarovalniške panoge.

V Sloveniji smo prihodnost gradili na predpostavki stabilnega in vse tesneje povezanega sveta, ki jo je v zadnjem desetletju zamajala vrsta pretresov, od pandemije covid-19 do vojne v Ukrajini, je v uvodnem nagovoru dejal direktor zavarovalnice za zavarovanje terjatev Coface **Sergej Simoniti**. Kljub temu ostaja optimističen, saj je po njegovih besedah bistvo zavarovalne dejavnosti prav obvladovanje tveganj. Njegovi oceni je pritrdil tudi direktor Agencije za zavarovalni nadzor **Gorazd Čibej**, ki je poudaril, da zavarovalnice, pozavarovalnice in pokojninske družbe dosegajo visoko stopnjo kapitalske ustreznosti in po tem kazalniku presegajo evropsko povprečje, kar jim omogoča, da tudi v zaostrenih razmerah ohranjajo finančno stabilnost in izpolnjujejo svoje obveznosti.

Prvo predstavitev dopoldanskega dela je nato izvedel **Carsten Beck** s Kopenhagenskega inštituta za prihodnostne študije, ki za podjetja in vlade pripravlja scenarije dolgoročnih gospodarskih in družbenih sprememb. »Vsak scenarij je vedno preplet več scenarijev,« je dejal in dodal, da podjetja ne bi smela iskati ene same pravilne napovedi, temveč razvijati strategije, ki ostanejo učinkovite ne glede na to, kako se razmere razvijejo. V obdobju povečane negotovosti je podjetjem svetoval, da vključijo čim širši nabor perspektiv, saj prav raznolikost pogledov povečuje sposobnost prilagajanja na nepredvidljive spremembe.

Bo EU sedela za mizo ali bo na njej?

Ekonomist **prof. dr. Mojmir Mrak** je nato orisal položaj Evropske unije v času prehoda v multipolarni svet, kjer globalno gospodarsko upravljanje vse bolj temelji na transakcijskih odnosih. Takšne spremembe po njegovih besedah Evropo postavljajo pred zahtevne prilagoditve, ki izhajajo tako iz njenih strukturnih značilnosti, predvsem visoke odprtosti gospodarstva, kot tudi iz institucionalne ureditve, ki pogosto upočasnjuje odzivanje na »tektonske spremembe v mednarodnem okolju«.

»V mandatu te sestave Evropske komisije in parlamenta se bo pokazalo, ali bo EU še naprej sedela za mizo globalnih igralcev ali pa se bo znašla na njej,« je dejal. Kot eno od možnosti za hitrejše sprejemanje odločitev je izpostavil uvedbo kvalificirane večine pri glasovanju. »Ali smo v Sloveniji pripravljeni na to?«

Prvi dve leti sedanjega mandata, leti 2025 in 2026, sta bili po njegovi oceni za Evropsko unijo geopolitično izrazito neugodni. Gospodarska odvisnost od Kitajske se je še poglobila, v odnosih z Združenimi državami Amerike pa se EU kljub pripravljenosti na povečanje obrambnih izdatkov in sprejetju carinskega dogovora z Washingtonom ne more več samoumevno zanašati na ameriški varnostni dežnik.

Boštjančič: »Država ne more poskrbeti za vse.«

Minister za finance, ki opravlja tekoče posle, **Klemen Boštjančič** je opozoril, da so naravne nesreče zadnjih let pokazale, kako krhek je občutek varnosti, ki ga pogosto jemljemo za samoumevnega. Do nedavnega se je zdelo malo verjetno, da bi Slovenijo prizadele poplave v obsegu, kakršnega smo doživeli leta 2023, podobno pa po njegovih besedah velja tudi za potresno tveganje.

Največ dela vidi pri ozaveščanju ljudi, da se morajo zavarovati sami. Država pri tem državljanom pogosto dela medvedjo uslugo, saj ustvarja vtis, da bo poskrbela za vse, kar se je pri poplavah se je pokazalo, da tudi državna pomoč ne more nadomestiti ustreznega zavarovanja. »Ljudje smo dolžni poskrbeti sami zase, država ne more biti vedno tam,« je poudaril in dodal, da se zlasti po covidu utrjuje pričakovanje, da bo v vsaki stiski priskočila na pomoč.

Dotaknil se je tudi javnih financ in se zavzel za strožji nadzor nad porabo javnega denarja. Po njegovem mnenju bi morali v javnem sektorju uvesti učinkovitejši sistem spremljanja porabe, začeni pri državnem proračunu, kjer bi morali ministri dokazovati dosežene rezultate. »S takim nadzorom bi bilo krčenje lažje, saj bi rezali tam, kjer sredstva ne dajejo učinka,« je pojasnil. Ob tem je opozoril, da politiki pogosto dajejo obljube brez jasno opredeljenih ciljev in merljivih kazalnikov, javnost pa takšnim obljubam prepogosto verjame.

Negotovost zunaj Evrope postavlja zavarovalnice pred nove preizkušnje

Portorož, 4. junija –Na popoldanskem delu Dnevo zavarovalništva, ki jih že 32. leto zapored organizira Slovensko zavarovalno združenje, so predstavniki panoge opozorili, da se njihova vloga seli od napovedovanja prihodnosti k zagotavljanju odpornosti pred dogodki, ki jih ni mogoče predvideti.

Če evropska regulativa deluje in stoji na trdnem sistemu, je dopoldanski del pokazal, da je svet zunaj Evrope vse bolj negotov in se naglo spreminja. **William Vidonja** iz krovnega združenja Insurance Europe je opozoril, da se je število predpisov za zavarovalnice od finančne krize leta 2008 podvojilo, pogoji za sklenitev zavarovanja so pa za potrošnike vse obsežnejši in vključujejo toliko zahtev po skladnosti, da postopek ni več v službi uporabnika, ampak vaja v izpolnjevanju predpisov. »Pred nekaj leti je bil na evropski ravni en sam generalni direktorat, ki je pripravljala zakonodajo, danes imamo 14 različnih teles, pristojnih za njeno izvajanje.«

Pri tem vlada tudi neskladje med političnimi napovedmi in dejanskim zakonodajnim tempom v Bruslju. »Na eni strani govorimo o poenostavitvi, na drugi pa ustvarjamo nove predpise, kar je rahlo shizofrenično« je dejal in izpostavil, da Draghijevo poročilo zagovarja zmanjšanje administrativnih bremen ter poenostavitev regulative, medtem ko je Evropska komisija v istem obdobju predstavila več kot 117 zakonodajnih predlogov.

Pripravljeni na najhujše

Na okrogli mizi o upravljanju tveganj so predstavnika največjih slovenskih zavarovalnic poudarili, da se narava njihove dejavnosti spreminja. »Nismo več samo v poslu napovedovanja prihodnosti, ampak vse bolj v poslu preživetja tistega, česar nismo napovedali,« je dejal **mag. Tadej Čoroli** iz Zavarovalnice Triglav. Odpornost zavarovalnic po njegovih besedah temelji na kapitalskih blažilcih, večplastnih pozavarovalnih programih in rednih stresnih testih, ki preverjajo sposobnost družb za soočanje tudi z najbolj neugodnimi scenariji.

Pomen takšnega pristopa je izpostavil tudi **Jošt Dolničar** iz Zavarovalnice Sava. Pojasnil je, da poročila o tveganjih vplivajo na makroekonomske predpostavke in scenarije, na katerih temeljijo simulacije prihodnjih kriznih razmer. Kot primer je navedel pandemijo covid-19, med katero se je zavarovalniški sektor po »razmeroma uspešno prilagodil spremenjenim okoliščinam.«

Vzajemna je po besedah **Matije Šenka** po preoblikovanju v delniško družbo v ospredje postavila strategijo doseganja ekonomije obsega. »V zadnjih treh letih smo rasli za več kot 13 % letno, na področju zdravstvenih zavarovanj pa svoj tržni delež povečali na 30,6 %,« je dejal ter izpostavil, da je družba je sočasno okrepila tudi kapitalsko ustreznost.

Zavarovalnice tako ohranjajo zaupanje strank z orodji, ki so jim na voljo v segmentih, kjer ustvarjajo dodano vrednost. »Hype je, trenutek je pravi, delnice so tam, kjer so, le pravilno jih moramo izkoristiti,« je dejal **Sandi Šterpin** iz Groupama zavarovalnice, podružnice v Sloveniji.

Danes je mogoče zavarovati tako rekoč vse, tudi prek novih platform, ki omogočajo stave na izid skoraj vsakega dogodka. **Meta Lahne** iz Merkur zavarovalnice je opozorila, da do tega vseeno prihaja postopoma in da nabor produktov za prihodnost ostaja stabilen. Pri

Merkurju se osredotočajo predvsem na zasebna zavarovanja, ki bodo s staranjem prebivalstva vse bolj v ospredju, največ novih produktov pa se pojavlja na zdravstvenem področju. »Nekaj se dogaja v zavedanju ljudi, da država morda ne bo poskrbela za vse,« je dejala.

Na drugem dnevu Dnevh zavarovalništva o umetni inteligenci in vlogi človeške presoje

Portorož, 5. junija – Drugi in zaključni dan 32. Dnevh zavarovalništva, ki jih je organiziralo Slovensko zavarovalno združenje, je bil posvečen vprašanju, kako umetna inteligenca spreminja zavarovalniško dejavnost in kakšno vlogo pri tem še naprej ohranja človeška presoja. Program se je začel s predstavitvijo ob posvetitvi Ivu Lahu, pionirju slovenskega aktuarstva, nadaljeval pa s primeri praktične uporabe umetne inteligence v poslovanju podjetij in zavarovalniški dejavnosti, kjer so govorci predstavili tako priložnosti tehnologije, kot tudi nova tveganja, ki jih prinaša.

Drugi dan konference je s panelom, posvečenim spominu na Iva Laha, uvedel **dr. Janez Komelj**, strokovnjak na področju zavarovalništva, ki je zbrane popeljal skozi življenje in delo enega najpomembnejših slovenskih aktuarjev. Lah, ki je živel med letoma 1896 in 1979, je bil eden utemeljiteljev aktuarske vede pri nas, v svetovnem merilu pa se je uveljavil z Lahovimi števili, ki jih je uvedel v statistiko in aktuarsko matematiko ter po katerih je še danes prepoznaven v strokovni literaturi.

Zaposleni si želijo biti slišani

Drugi panel se je posvetil občutku odtujenosti, ki ga številni doživljajo tako v družbi kot na delovnem mestu, in vprašanju, kako med ljudmi znova vzpostaviti pristno povezanost. **Christine Armstrong**, pisateljica in svetovalka za prihodnost dela, je opozorila, da »v povprečni desetčlanski ekipi zgolj dva člana pravita, da sta na pravem delovnem mestu in povsem predana svojemu delu, medtem ko vsi drugi ostajajo precej negotovi,« ter se navezala na raziskavo družbe McKinsey & Company, po kateri kar 49 % zaposlenih od svojih nadrejenih najbolj pričakuje prav to, da bi prisluhnili njihovim pogledom in izkušnjam, hkrati pa le 20 % vprašanih ocenjuje, da to dejansko počnejo.

Umetna inteligenca že zaznava tveganja, preden se ta pokažejo

V drugem delu programa so govorci predstavili konkretne primere uporabe umetne inteligence v praksi. »Klasični okviri obvladovanja tveganj v zavarovalnicah ne zadostujejo več, saj tveganja niso več linearna in so med seboj ločena,« je opozoril prof. **dr. Timotej Jagrič** z Ekonomsko-poslovne fakultete Univerze v Mariboru in predstojnik Inštituta za finance in umetno inteligenco. Na inštitutu so razvili orodje Global Risk Radar, ki na

podlagi registra več kot 2.000 različnih vrst tveganj z uporabo umetne inteligence mesečno analizira dogajanje v poslovnem okolju, zaznava nastajajoča tveganja še preden se ta v celoti odrazijo v poslovanju podjetij ali na finančnih trgih.

Uporaba umetne inteligence se vse bolj uveljavlja tudi na področju odkrivanja prevar, kjer zavarovalnicam pomaga pri obdelavi ogromnih količin nestrukturiranih podatkov oziroma t. i. temnih podatkov, ki so bili doslej pogosto neizkoriščeni. »Z njihovo segmentacijo, razvrščanjem in opisovanjem je mogoče podatke pripraviti tako, da jih modeli lažje prepoznajo in analizirajo, izlečene informacije pa nato uporabiti za optimizacijo in avtomatizacijo poslovnih procesov,« je dejal **David Sluga** iz Zavarovalnice Triglav, ob tem pa opozoril, da uporaba umetne inteligence odpira tudi nova tveganja, za katera morajo podjetja sama vzpostaviti ustrezne varovalke in nadzorne mehanizme.

Sklepno predavanje je bilo namenjeno pogledu v bližnjo prihodnost umetne inteligence, ki ga je predstavil **Richard Pugh**, vodja področja podatkov in umetne inteligence pri tehnološkem podjetju Endava, ki razvija programsko opremo in podjetjem po svetu pomaga pri digitalni preobrazbi. »Danes se največkrat še vedno najdemo v vlogi tistih, ki preverjajo in potrjujejo izsledke umetne inteligence, pri čemer velik del nezaupanja izvira iz pomanjkljivosti sedanjih sistemov in ne upošteva hitrosti, s katero se tehnologija izboljšuje,« je dejal ter spomnil, da umetna inteligenca vse bolj deluje, kot skupina različnih agentov, ki znajo drug drugemu pregledovati, povzemati in presojeti delo. Dodal je, da so spremembe na tem področju tako hitre, da je mogoče agentu namesto natančnega seznama opravil možno zadati zgolj cilj oziroma namen, nato pa ga pustiti delovati samostojno in se k njemu vrniti šele, ko je naloga opravljena.